

Ratakujan tunnelin soveltuvuus Vantaan ratikan reitiksi

VD/8690/08.00.00.03/2018

HP/HW/ES/SH/TH/LS

Vantaan kaupunginhallitus päätti 9.12.2019 § 8, että ”Tikkurilassa ratikan reitin päävaihtoehdoksi valitaan ensisijaisesti Ratakujan linjaus ja toiseksi vaihtoehdoksi Lummetien linjaus, mikä poikkeaa kaupunginhallituksen aiemmasta päätöksestä (12.11.2018 § 19). Ratakujan vaihtoehdon soveltuvuus selvitetään noin kahden vuoden aikana ja asia tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.”
Kaupunkiympäristön toimiala on selvittänyt Ratakujan vaihtoehdon soveltuvuutta kaupunginhallituksen edellyttämällä tavalla. Ratakujan linjaus on erityisesti vaihtoyhteyksien houkuttelevuuden ja toimivuuden vuoksi paras vaihtoehto pääradan alitukseen, ja tehtyjen selvitysten pohjalta sen tekninen toteutettavuus on varmistunut. Jokiniemen kehittyvän maankäytön takia on syytä kiirehtiä tämän selvityksen käsittelyä.

Tikkurilan matkakeskus on koko raitiotien merkittävin solmupiste, ja sen kautta kulkee arviolta 60 % ratikan matkustajista. Vaihtoyhteyksien onnistuminen Tikkurilassa määrittelee koko hankkeen kannattavuutta. Matkustajamäärät on arvioitu Ratakujan vaihtoehdossa noin 20 000 suuremmiksi vuorokaudessa kuin Lummetien tunnelilla, johtuen vaihtoyhteyden houkuttelevuudesta ja toimivuudesta. Paremman vaihtoyhteyden vuoksi matkustajien aikakustannussäästöt ovat Ratakujalla yli 120 miljoonaa euroa Lummetien vaihtoehtoa suuremmat, ja lisäksi ratikan liikennöintikustannuksista säästetään noin 2,4 miljoonaa euroa 40 vuoden aikana lyhyemmän ajomatkan ansiosta. Helsingin seudun liikenne (HSL) on todennut, että Ratakujan reitti on vaihtoehdoista ehdottomasti paras sekä liikennöinnin että vaihtoyhteyksien kannalta. Myös Väylävirasto ja Uudenmaan ELY-keskus ovat painottaneet lausunnoissaan sujuvan vaihtoyhteyden tärkeyttä. Pääradan alle sijoittuvalla raitiotiepysäkillä luodaan erinomaiset yhteydet sekä juniin että busseihin, ja kytketään Vantaan ratikka koko seudun joukkoliikenneverkkoon.

Vantaan ratikan tavoitteena on kehittää keskustoja ratikkapysäkkien ympäristössä. Ratakujan tunnelivaihtoehto sijoittuu lähelle Tikkurilan keskustan palveluita ja Tikkurilan matkakeskuksen yhteydessä oleva kauppakeskus tarjoaa monipuoliset kaupalliset palvelut, joita matkustajat pystyvät hyödyntämään esim. vaihtojen yhteydessä. Tikkurilan keskustassa on suunnitteilla useita merkittäviä kaupungin vetovoimaa vahvistavia rakennushankkeita. Pääraiteiden itäpuolella Lauri Korpisen kadun ja Värитеhtaankadun risteyksessä on vireillä pääkonttoritason toimitilahanke, jonka toteutuminen vaarantuisi, jos Lummetien linjaus valitaan.

Näistä syistä esitetään, että reitiksi jatkosuunnitteluun valitaan Ratakujan linjaus.

Ratakujan vaihtoehdon teknistä rakennettavuutta on selvitetty, ja se on todettu edelleen parhaaksi vaihtoehdoksi, jolla jatkaa suunnittelua. Alla on aihekohtaisesti koottu, miten teknisiä haasteita on ratkaistu.

Pääradan alitus ja raitiotiepysäkki

Pääradan alitustunneli rakennetaan lohkoittain osissa, jotta junaliikenne voi jatkua rakentamisen aikana lähes häiriintymättä. Alitusta tehdään alilohkoittain apusiltaja hyödyntäen raidepari kerrallaan. Rakentamistavan tarkentaminen on nostanut osaltaan kustannusarviota niin Ratakujan kuin Lummetien vaihtoehdoissa.

Raiteiden alla sijaitsevalta raitiotiepysäkiltä on suunniteltu liukuportaat, hissi ja portaikko jokaiselle junalaiturille sekä bussiterminaaliin. Lisäksi Jokiniemen puolelle on suunniteltu erillinen portaikko. Näin ratikasta saadaan erinomaiset vaihtoyhteydet sekä juniin että busseihin.

Ratakuja

Ratakujan osuus on suunniteltu rakennettavaksi useassa vaiheessa siten, että pelastusturvallisuus läheisiin asuinrakennuksiin ei vaarannu missään em. vaiheessa. Jokaisessa vaiheessa pelastuslaitoksen nostokalusto yltää tarvittaessa joka parvekkeelle. Kun tunnelia rakennetaan, louhinnoissa otetaan huomioon lähirakennusten asettamat reunaehdot tärinälle, melulle sekä pölyämislle. Rakennustöiden aikana Ratakuja 4:n asuntoihin ja jätehuoneeseen on mahdollista kulkea sisäpihan kautta. Ratakuja 1:n asuntoihin kuljetaan normaalisti Ratatien puolelta, ja jätehuoneen käyttö järjestetään samaa reittiä tai jätehuonetoiminnot siirretään väliaikaisesti toisaalle. Tunnelin rakentaminen poistaa Ratakujan pysäköintilaitoksen sisäänajon töiden ajaksi. Pysäköintilaitoksen ajoyhteys ratkaistaan rakentamalla Ratatieltä väliaikainen sisäänajoramppi ratikkahankkeen kustannuksella.

Tikkuparkki, Kirjastopuisto ja Lummekuja

Ratikkatunneli sijoittuisi Tikkuparkin pohjoispuolelle, suunnilleen pysäköintilaitoksen alimman kerroksen tasolle. Raitiotietunnelin myötä Tikkuparkin koillisnurkkauksen toiminnot (kuten kävelijöiden uloskäynti) siirretään kohti länttä. Tämän uuden uloskäynnin yhteyteen on suunniteltu myös raitiotietunnelin hätäpoistumistie. Tikkuparkin ajorampille tulee tehdä raitiotietunnelin myötä muutoksia.

Pysäköintilaitos pyritään pitämään käytössä ratikan rakentamisen aikana väliaikaisjärjestelyin. Tämän johdosta tarvitaan mahdollisesti tarkennuksia Kielotie 13 toimitalon suunnitelmiin pysäköintikellarin osalta ja varautumista esirakentamiseen.

Lopputilanteessa Tikkuparkin sisäänajo on suunniteltu Kielotie 13 pysäköintilaitoksen kautta. Ratkaisu parantaa kaupunkikuvaa ja kaupunkiympäristön viihtyisyyttä Tikkurilan keskustassa, koska Tikkuparkin nykyinen avoin ajoluiska poistuu Kirjastopuistosta luoden esteettömän ja vihreän puistokokonaisuuden. Uusi maanalainen ajoyhteys Tikkuparkkiin on jo otettu Kielotie 13 toimitalon suunnitelmissa huomioon ja sen toteuttamisen optiohinta on 1,14 miljoonaa euroa. VTK Kiinteistöt Oy on valtuuttanut kaupungin kustannuksellaan käyttämään option.

Vuorovaikutus

Vuorovaikutusta ratikan tunnelin osallisten kanssa on tehty monipuolisesti. Tikkurilan tunnelin suunnittelussa tehdään jatkuvaa yhteistyötä Väyläviraston kanssa pääraiteiden alitukseen liittyen. HSL:n kanssa on käyty neuvotteluja matkakeskuksen bussiterminaalin väliaikaisjärjestelyistä tunnelin rakentamisen aikana. Ratikan tunnelin reitin kiinteistön omistajien kanssa on keskusteltu rakentamisen vaikutuksista Dixin kauppakeskukseen ja Jokiniemessä sijaitsevan Lauri Korpisen kadun tontin rakentamismahdollisuuksiin. Ratakujan asunto-osakeyhtiölle on järjestetty keskustelutilaisuus 31.3.2021 ratikan suunnitteluun ja mahdollisiin työmaa-aikaisiin haittoihin sekä pysäköintijärjestelyihin liittyen. Kaupungin sisäisesti on keskusteltu tunnelin vaatimista toimenpiteistä kaupungin omassa toiminnassa ja tulevaisuuden tunnelin varren rakennushankkeissa kuten Kielotie 13 toimitilahankkeessa. Jatkossa asemakaavoituksen ja katusuunnittelun yhteydessä edetään normaalien vuorovaikutusprosessien mukaisesti.

Kustannukset

Ratakujan tunnelin kokonaiskustannusarvio on tämän hetken tiedon mukaan 77 miljoonaa euroa. Kustannusarvio vuonna 2019 oli 62 miljoonaa euroa. Vastaava kustannusnousu on arvioitu myös Lummetien vaihtoehdossa. Kustannusnousu johtuu pääosin tunnelien lohkoittaisen rakennustavan tarkentamisesta, jolla voidaan turvata junaliikenteen lähes häiriötön kulku sekä vähentää rakentamisaikaisia häiriöitä. Lisäksi kustannuksia ovat nostaneet pelastusturvallisuuden tarkentuneet vaatimukset.

Ratikka mahdollistaa kaupungin kehittämisen ja sen vetovoiman kasvun pitkälle tulevaisuuteen. Tunnelin kustannukset on syytä nähdä koko ratikkahankkeen ja sen luoman kiinteistökehitysvaikutusten kautta. Ratakujan reitti mahdollistaa myös pääkonttoritasoisen korttelin toteutuksen Jokiniemen puolella. Ratakujan reitti on edelleen vaihtoehdoista paras erinomaisten vaihtoyhteyksiensä johdosta, ja sen tekninen toteutettavuus on selvitysten pohjalta varmistunut. Nyt tehtävä päätös on valmistelua laadittavaa asemakaavaa ja katusuunnitelmaa varten.

Kaupunginhallitus 26.4.2021 § 18

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) laatia Tikkurilassa ratikan asemakaavoitus ja katusuunnitelmat Ratakujan linjauksen mukaisesti, ja
- b) varautua käyttöönottamaan Kielotie 13:n toimitilahankkeessa optio, jolla ajoyhteys Tikkuparkkiin siirretään kulkemaan Kielotie 13:n pysäköintikellarin kautta.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kristillisdemokraattien kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon kokoomuksen kaupunginhallituksen jäsen Lauri Kaira yhtyi:

Vantaan ratikan suunnittelussa tunnelivaihtoehdon korkea hinta ja sen nousu osoittavat, että ennen lopullista päätöksentekoa vertailu bussivaihtoehtoihin on välttämätöntä tehdä.

Täytäntöönpano: Kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 0400 417436, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
hankejohtaja Elina Suonranta, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)